

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pöli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 6. oktobra 1880.

Obseg: Naznanilo novega šolskega leta podkovske in živinozdravske šole v Ljubljani. — Nova postava o ponarejanju vina. — Luna in rastline. — Letno zborovanje društev: „Udovsko učiteljsko društvo“, „Slov. učiteljsko društvo“ in „Narodna šola“ v Ljubljani. (Dal.) — Nekaterih današnjih narodov ženitovanjski običaji. — Medvedova koža. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Naznanilo novega šolskega leta podkovske in živinozdravske šole v Ljubljani.

Novo šolsko leto se začne 15. dne prihodnjega meseca novembra.

Kdor želi v podkovsko šolo sprejet biti, se mora izkazati: 1) s spričalom, da se je pri kakem kovaču za kovaškega pomočnika (ksela) izučil in da je sposoben učiti se podkovstva bolnih ali sicer napačnih kopit, 2) z domovinskim listom, 3) s spričbo svojega fajmoštra, da je poštene obnaše, in 4) da zna vsaj brati slovensko.

Ta šola traja pol leta. Kdor konec leta preskušnjo dobro prestopi, more po postavi od leta 1873. patent podkovskega mojstra dobiti; drugače po postavi ne more nobeden postati kovašk mojster, ki ni po postavi predpisane preskušnje dobro prestal.

S podkovsko šolo pa je združena živinozdravska šola, katera celo leto traja. To šolo zamorejo ob enem obiskovati kovači pa tudi drugi mladenči, kateri se želijo umne živinoreje in pa ozdravljanja bolne živine naučiti za svoje lastno gospodarstvo ali da so živinozdravniški pomočniki in izkušeni mesogledi. Kdor hoče v to šolo sprejet biti, se mora izkazati: 1) z domovinskim listom, 2) s spričalom svojega fajmoštra, da je poštene obnaše in vsaj 18 let star, in 3) da zna slovenski brati in pisati.

Nauk v obeh šolah je v domačem (slovenskem) jeziku in brez plačila; vsak učenec ima skrbeti le za to, da si za šolski čas oskrbi živež in stanovanje ter potrebne šolske bukve. Sl. deželni zbor kranjski je za učence iz Kranjskega dovolil 3 štipendije po 60 gld.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo popolno izučenih kovačev in celó malo živinozdravniških pomočnikov, ki bi v sili pomagali, ali pa službo povsod postavno vpeljanega mesogledstva opravljali, zato naj bi županstva svojo skrb obrnila na to, da na stroške občine pridejo za nauk sposobni mladenči v to šolo.

V Ljubljani 3. oktobra 1880.

Karol baron Wurzbach,
predsednik c. kr. kmetijske
družbe kranjske.

Dr. Jan. Bleiweis,
vodja podkovske in živi-
nozdravske šole.

Nova postava o ponarejanju vina.

Mnoge pravične pritožbe, da se čedalje več takega vina nareja in prodaja, ki — kakor naši ljudje dobro pravijo — ni „na tri zrastlo“, ampak je le vinu podobna mešanica, kateri Nemci „Kunstwein“ (umeteljno vino) pravijo, so napotile vlado, da je v brambo poštene vina državnemu zboru predložila postavo, ki je potrjena od cesarja, ravnokar bila razglašena.

Postava ta ima 5. §§. Jedro njeno je §. 4., ki se glasi tako-le: Vinu podobne pijače ali narejanje pijač iz grozdjevega soka, kateremu so primešane take stvari, po katerih se ima le več vinu podobne pijače narediti, ne pa vino zboljšati ali bolj stanovitno narediti, se ne smejo pod imenom vina prodajati ali kot vino točiti. §. 5. pa določuje kazni, če se kdo zoper §. 4. pregreši, na 25 do 500 gold. v denarji ali pa, kjer se denarna kazen ne more iztirjati, v zapor za toliko dni, da se globa z zaporom pobota; en dan zavora se šteje za 5 gold. kazni v denarji. Če pa je za vino prodajana pijača tudi zdravju škodljiva, zapade tako ponarejanje še hujim kaznim na denarji ali zaporu; tak denar dohaja ubožni kasi tiste soseske, kjer se je taka sleparija zgodila; kazen pa se ima na stroške obsojenca v deželnem časniku in vrh tega tudi še po vseh tistih potih razglasiti, kakor je navada v dotičnem kraju.

Živo želeto je, da bi se sleparijam ponarejenega vina, ki se za pravo vino prodaja in toči, ostro na pête stopalo.

Luna in rastline.*)

Visokoučeni natoroznanec Arago je dokazal, da ni res, da bi luna mrazila rastline. Svetloba lune ni po mislih imenovanega moža nič družega nego le znamenje čistega in jasnega neba, in ravno zavoljo teh jasnih noči nastopijo tako imenovani ponočni mrazi; luna ni nikakor tega mraza kriva, mraz bi gotovo ob čistem in jasnem nebu nastopil, če bi luna se tudi ne bila prikazala.

Po teh mislih nima luna nobene posebne moči do tega, da je mrzlo ali toplo. Ali je pa s tem, kar ta teorija trdi, uže vse do gotovega dognano, da nima luna sploh nobene moči do toplomera, in da jo ima le do rastlinstva, in ali je luna posebno meseca malega

*) Odgovor na vprašanje: ali ima luna res veliko moč do rastlinstva? Vred.